

Justitieministeriet

Social- och hälsovårdsministeriets utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland

Justitieministeriet har genom sitt brev den 26 oktober 2022 begärt utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet om regeringens proposition med förslag till ändring av självstyrelselagen för Åland.

Social- och hälsovårdsministeriet tackar för möjligheten att yttra sig om regeringens proposition.

Vi presenterar följande synpunkter:

30 § Behörighet och förfarande i förvaltningsärenden

Enligt 27 § 29 punkten i den gällande självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om smittsamma sjukdomar hos människor. Enligt 30 § 9 punkten i nuvarande självstyrelselag ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna skötas i landskapet av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Enligt den föreslagna nya 30 § 9 punkten skulle Ålands landskapsregering eller någon annan myndighet som anges i landskapslag vara behörig att sköta uppgifter som gäller bekämpning av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur enligt den rikslagstiftning som gäller på Åland. Social- och hälsovårdsministeriet understöder bestämmelsen då den tryggar skötseln av en hälso- och sjukvårdsuppgift på Åland som hör till rikets behörighet.

Dessutom förtydligar man genom ändringen av 9 punkten att det faktum att välfärdsområdena i riket inleder sin verksamhet den 1 januari 2023 inte inverkar på skötseln av uppgifterna på Åland. Social- och hälsovårdsreformen gäller inte landskapet Åland och avses inte som sådan träda i kraft där. Formuleringen i den föreslagna bestämmelsen, "en myndighet för smittskyddet som är verksam i riket", täcker de nuvarande statliga myndigheter och kommuner som avses i rikets lagstiftning om smittsamma sjukdomar samt även de välfärdsområden som inrättats.

Det föreslås också att det till 30 § i självstyrelselagen fogas en ny 24 punkt som ger den landskapsmyndighet som ansvarar för hälso- och sjukvården på Åland en rättslig grund att

inom hälso- och sjukvården sköta vissa uppgifter som hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Social- och hälsovårdsministeriet understöder bestämmelsen.

30 a § Riksuppgifter som genom lag föreskrivs kommunerna på Åland eller som genom landskapslag överförs på en självstyrelsemyndighet

Social- och hälsovårdsministeriet föreslår att paragrafen preciseras.

Skötseln av uppgifter enligt 30 § 9 punkten i den gällande självstyrelselagen kan fortsätta i landskapet Åland på samma sätt som för närvarande trots social- och hälsovårdsreformen och reformen av räddningsväsendet på riksnivå. Utgångspunkten för den nya 9 punkten i 30 § som nu föreslås är att tekniskt beakta inrättandet av välfärdsområden i riket och samtidigt påpeka att förvaltningsreformen i riket inte medför ändringar i de uppgifter som för närvarande sköts av landskapet.

Av den föreslagna 30 a § bör tydligare framgå att de uppgifter som redan nu sköts av landskapsmyndigheterna ersätts på samma sätt som hittills, men situationen bedöms separat om landskapet får några sådana nya uppgifter som avses i bestämmelsen. När man i paragrafens 2 mom. i samma mening talar om de riksuppgifter som avses i 1 mom. och även om utökning av dem, kan det bli oklart vad som avses. I stället för termerna "utökas" och "utökade uppgifterna" vore det bättre att tala om "nya uppgifter".

De nuvarande utgifterna av landskapets kommuner inom social- och hälsovårdssektorn ersätts enligt avräkningsgrunden. Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom åren 2020–2021 betalat statsunderstöd för utgifter som föranleds av coronaviruspandemin. Ersättningarna för 2022 betalas ut före utgången av 2022.

32 § Överenskommelseförordning

Syftet med propositionen är att utvidga tillämpningsområdet för överenskommelseförordningar så att överenskommelseförordningen kan gälla även i rikslagstiftningen föreskrivna uppgifter som välfärdsområdena sköter i riket och som man på Åland genom förordning har för avsikt att föreskriva att en landskapsmyndighet ska sköta.

Social- och hälsovårdsministeriet anser inte att det föreslagna förslaget är motiverat. Ändringen är betydande jämfört med nuläget, men eventuella tillämpningssituationer och konsekvenserna av bestämmelsen har inte övervägts i propositionen. Social- och hälsovårdsministeriet anser att det inte finns något behov av en sådan bestämmelse i ljuset av nuläget. Social- och hälsovårdsministeriets oro är att man till följd av den föreslagna ändringen strävar efter att övergå till att använda överenskommelseförordningen t.ex. när det gäller bekämpning av smittsamma sjukdomar. Det är viktigt att bekämpningen av smittsamma sjukdomar och dess framskridande har säkerställts på ett enhetligt sätt i hela Finland. Social- och hälsovårdsministeriet anser att det därför bör föreskrivas i lag om

bekämpning av smittsamma sjukdomar. Det faktum att avtalsförordningen kan sägas upp ensidigt kan t.ex. i praktiken äventyra en effektiv bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Med stöd av vad som anförts ovan motsätter sig social- och hälsovårdsministeriet den föreslagna bestämmelsen.

Social- och hälsovårdsministeriets utlåtande baserar sig på det finskspråkiga utkastet till regeringsproposition. Vi har inte kontrollerat att de finsk- och svenskspråkiga utkastversionerna motsvarar varandra.

Kanslichef

Veli-Mikko Niemi

Specialsakkunnig

Mia Mäkinen

Bilagor Svenskspråkig översättning av utlåtandet

Distribution kirjaamo.om@gov.fi, janina.groop-bondestam@gov.fi

Till kännedom

Social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru

Statssekreterare Petra Malin

Statssekreterare Jenny Suominen

STM Registrator

STM TTO

STM SVO

STM YTO

STM TUTO

STM APO

STM KVV

STM JOT

Finansministeriet: Mervi Kuittinen, Filip Kjellberg, Johanna von Knorring-Rosenlew

